

דרשה על תיקון של פורים

תלמוד בבלי מסכת חולין דף קלט עמוד ב
המן מן התורה מנין? המן העץ,

שפת אמת שמות לפורים שנה תרנ"ד

ונדמו ביום הזה לקנה שהיא בחי' יו"כ. ועניתם דלית בי' אכילה ושתי'. לכן תקנו להיות נזכרים ונעשים לחבר הקנה עם הושט. ואמרו חז"ל המן מן התורה דכתיב המן העץ כו'. רמז שכל כחו ע"י אכילת איסור. וכל שליטת המן הי' ע"י שנהנו מסעודת אחשוורוש. ואח"כ תקנו זה האכילה.

תלמוד בבלי מסכת קידושין דף כט עמוד ב

דרב יעקב בריה דרב אחא בר יעקב שדריה אבוה לקמיה דאב"י, כי אתא חזייה דלא הוה מיחדדין שמעתיה, א"ל: אנא עדיפא מינך, תוב את דאיזיל אנא. שמע אב"י דקא הוה אתי, הוה ההוא מזיק בי רבנן דאב"י, דכי הוו עיילי בתרין אפי' ביממא הוו מיתזקי, אמר להו: לא ליתיב ליה אינש אושפיזא, אפשר דמתרחיש ניסא. על, בת בההוא בי רבנן, אידמי ליה כתנינא דשבעה רישוותיה, כל כריעה דכרע נתר חד רישיה. אמר להו למחר: אי לא איתרחיש ניסא, סכינתין

המקנה מסכת קידושין דף כט עמוד ב

ואפשר לפרש בזה הא דכתיב גבי יעקב וישתחו ארצה ז' פעמים עד גשתו עד אחיו וגו' וישקהו, ועיין ברש"י ז"ל שפירש שבאותו שעה נשקו בכל לבו וחזר למוטב. וידוע ששרו של עשו הוא השטן והוא שורש נחש עם הכולל, והוא נלחם בתחילה עם יעקב והחזירו למוטב וברכו... שיצחק בגימטרי' שמנה פעמים שם הוי'. ויעקב הוא גימטרי' ז' פעמים הוי' שקיבל מיצחק שבע כוחות בקדושה ועשו שהיו בו שבע כוחות הטומאה וז' פעמים טמא הוא בגימטריא ש"נ נשאר מן שם עשו כ"ו והוא הניצוץ הקדוש שבו כמבואר בכתבים שכח עשו הוא ניצוץ הקדוש שהי' בו. ויש לפרש שזה הענין שבע ברכות שבירך יצחק ליעקב. וברכה השביעית הוי גביר לאחריך הוא בחינת המלכות כמו שפירש"י ז"ל בפסוק הן גביר שמתיו לך, וזה שאמר עשו הברכה אחת וגו' ואמר עוד הלא אצלת לי ברכה היינו הברכה השמינית שהוא במנין שם יצחק מספר כ"ו יותר על שם יעקב, וזהו שאמר הכי קרא שמו יעקב וגו' שהוא רומז על מנין שבע ברכות אלא שאמר והי' כאשר תריד כפירש"י ז"ל שיקחו ממנו בחינת המלוכה אם יעברו בניו על התורה. וי"ל דהיינו דקאמר ועלו מושיעים בהר ציון כי ציון הוא בגמטרי' ששה הויות עד כי ישפוט את הר עשו והיתה לה' המלוכה כי תשוב המלכות שהוא בחינת הוי' השביעית למלאות שם יעקב ובשבע הכריעות הכניע מכח ז' כחות הקדושה את ז' כוחות הטומאה של עשו ולא נשאר אלא ניצוץ הקדוש שבו, וזהו עד אחיו שאחיו עם הכלל הוא בגימטרי' שם הוי'

26*8	208	יצחק
26*7	182	יעקב
50*7+1*26	376	עשו
	25	אחיו

בראשית פרק כד פסוק כב

ויקח האיש נזם זהב בקע משקלו ושני צמידים
רש"י: בקע: רמז לשקלי ישראל, בקע לגולגולת.
ושני צמידים: רמז לשני לוחות מצומדות.

בראשית פרשת תולדות פרק כז פסוק לד

כְּשֶׁמַע עֲשׂוּ אֶת דְּבָרֵי אֲבִיו וַיִּזְעַק זְעָקָה גְדֹלָה וַיִּמְרָה עַד מָאד וַיֹּאמֶר לְאֲבִיו בְּרַכְנִי גַם אֲנִי אֲבִי:

אסתר פרק ד פסוק א

וּמְרַדְּכִי יָדַע אֶת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה וַיִּקְרַע מְרַדְּכִי אֶת בְּגָדָיו וַיִּלְבַּשׁ שָׂק וַיִּצָּא בְּתוֹךְ הָעִיר וַיִּזְעַק זְעָקָה גְדֹלָה וַיִּמְרָה:

בראשית רבה (וילנא) פרשת תולדות פרשה 20 אות ד

א"ר חנינא כל מי שהוא אומר שהקב"ה וותרן הוא יתוותרון בני מעוהו, אלא מאריך אפיה וגבי דיליה, זעקה אחת

הזעיק יעקב לעשו דכתיב כשמוע עשו את דברי אביו ויזעק זעקה והיכן נפרע לו בשושן הבירה שנאמר (אסתר ד)

ויזעק זעקה גדולה ומרה עד מאד

בראשית פרק מד פסוק יב-יג

וַיִּחַשְׁשׁ בְּגִדּוֹל הַחֵל וַיִּבְקֹטֵן כֹּלָה וַיִּמְצָא הַגְּבִיעַ בְּאַמְתָּחַת בְּנִימִן: וַיִּקְרָעוּ שְׂמֵלֹתָם וַיַּעֲמֹס אִישׁ עַל-חֻמְלוֹ וַיֵּשְׁבוּ הָעִירָה:

בראשית רבה (וילנא) פרשת וישב פרשה פד

בנימין גרם לשבטים לקרוע והיכן נפרע לו בשושן הבירה שנאמר (אסתר ד) ויקרע מרדכי את בגדיו

שפתי כהן בראשית פרשת וישלח

וילן שם בלילה, סופי תיבות למפרע המן, רמז שאחשורוש לא לן אותו הלילה בשביל המן

תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יב עמוד א

שאלו תלמידיו את רבי שמעון בן יוחאי: מפני מה נתחייבו שונאיהן של ישראל שבאותו הדור כליה? אמר להם:

אמרו אתם! - אמרו לו: מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע. - אם כן שבשושן יהרגו, שבכל העולם כולו אל יהרגו! -

אמרו לו: אמור אתה! - אמר להם: מפני שהשתחוו לצלם. - אמרו לו: וכי משוא פנים יש בדבר? - אמר להם: הם לא

עשו אלא לפנים - אף הקדוש ברוך הוא לא עשה עמהן אלא לפנים

מהר"ל (אור חדש פ"י)

עוד יראה והוא עיקר, כי אחשורוש שהגדיל את מרדכי, דבר זה היה סבה שיהיה אחשורוש יותר גדול, עד שהיו

שומעים לו וקבלו גזירותו, שהטיל מס עליהם. וכדכתיב (פסוקים א-ב) "וישם מלך אחשורוש מס על הארץ וכל

מעשה תקפו וגבורתו ופרשת גדולת מרדכי", ומה עניין זה לזה. אלא לומר שהגיע אחשורוש ל"מעשה תקפו

וגבורתו" מה שהיו מקבלים ממנו גזירת המסים, הכל היה בשביל "גדולת מרדכי אשר גדלו המלך וגו'". ולכך

הפסוקים הם כסדר מאוד.

פרק ג פסוק ט

אִם-עַל-הַמֶּלֶךְ טוֹב יִכְתֹּב לְאֲבָדָם וְעֵשְׂרֵת אֲלָפִים כֶּסֶף אֲשֶׁקוּל עַל-יְדֵי עֲשִׂי הַמֶּלֶכָה לְהַבִּיא אֶל-גִּבְזֵי הַמֶּלֶךְ:

תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יג עמוד ב

אם על המלך טוב יכתב לאבדם ועשרת אלפים ככר כסף וגו' אמר ריש לקיש: גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם

שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל, לפיכך הקדים שקליהן לשקליו. והיינו דתנן: באחד באדר משמיעין על

השקלים ועל הכלאים.

פרק ה פסוק ג: ויאמר לה המלכה מה לה אקטור המלכה ומה בקשתך עד חצי המלכות וינתן לה.

פרק ה פסוק ו: ויאמר המלך לאקטור במשתה היין מה שאלתך וינתן לה ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש.

פרק ז פסוק ב: ויאמר המלך לאקטור גם ביום השני במשתה היין מה שאלתך אקטור המלכה ותנתן לה ומה

בקשתך עד חצי המלכות ותעש.

רש"י: עד חצי המלכות – דבר שהוא באמצע המלכות, הוא בית המקדש, שהתחילו לבנות בימי כורש וחזר בו וצוה

לבטל המלאכה, ואחשורוש שעמד אחריו גם הוא ביטל המלאכה.